

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CPG.1443.2013

Evidenčna številka: VSL0080461

Datum odločbe: 07.10.2014

Senat, sodnik posameznik: Milojka Fatur Jesenko (preds.), Andreja Strmčnik Izak (poroč.), Mateja Levstek

Področje: OBLIGACIJSKO PRAVO - POGODBENO PRAVO

Institut: podjemna pogodba - pojasnilna dolžnost podjemnika - napake materiala

Zveza: OZ člen 625, 637.

Jedro

Pretirano bi bilo zahtevati, da bi morala tožnica opozoriti na prav vsako, še najmanjšo, malo verjetno napako, ki bi se utegnila pojaviti na materialu, upoštevajoč med drugim tudi dejstvo, da je toženka profesionalna oseba, ki se na tovrstne materiale spozna.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in se sodba sodišča prve stopnje potrdi.

II. Tožena stranka sama nosi svoje pritožbene stroške.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo in sklepom:

- ugotovilo, da obstoji terjatev tožeče stranke M. d.o.o. do tožene stranke L. d.d. v skupni višini (glavnice in zakonskih zamudnih obresti od 01.12.2007 do 10.01.2012) 6.275,22 EUR in da je tožena stranka tožeči dolžna plačati znesek 3.137,61 EUR, v skladu s pravnomočnim sklepom o potrditvi prisilne poravnave Okrožnega sodišča v Ljubljani, opr. št. St 5/2012 z dne 31.07.2012 (I. točka izreka);

- zaradi umika tožbe razveljavilo sklep o izvršbi opr. št. VL 70440/2010 zoper M. d.o.o. z dne 25.05.2010 za znesek glavnice 4.446,03 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 16.07.2009 do plačila in v tem delu ustavilo postopek, v preostalem delu pa isti sklep o izvršbi razveljavilo glede glavnice v znesku 9.209,97 EUR

z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 16.07.2009 do dne plačila, skupaj z izvršilnimi stroški in tožbeni zahtevek (L. d.d.)v tem delu zavrnilo (II. točka izreka);

- toženi in tožeči stranki L. d.d. naložilo, da tožeči in toženi stranki M. d.o.o. povrne stroške pravnega postopka v znesku 1.456,20 EUR, v roku 15 dni, po preteku paricijskega roka pa skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, pod izvršbo (III. točka izreka).

2. Zoper I., II. (razen prvi odstavek – delni umik tožbe) in III. točko izreka sodbe se je iz vseh pritožbenih razlogov pravočasno pritožila tožena (in tožeča) stranka L. d.d. Višjemu sodišču predlaga, naj pritožbi ugodi, izpodbijano sodbo pa spremeni tako, da tožbeni zahtevek tožeče (in tožene) stranke M. d.o.o. zavrne kot neutemeljen in v celoti ugodi tožbenemu zahtevku po nasprotni tožbi, M. d.o.o. pa naloži, da je dolžna povrniti L. d.d. njene pravdne stroške, v roku 15 dni, z zakonskimi zamudnimi obrestmi po poteku paricijskega roka, pod izvršbo. Priglaša tudi pritožbene stroške.

3. Pritožba je bila vročena M. d.o.o., ki pa nanjo ni odgovorila.

4. Pritožba ni utemeljena.

5. Višje sodišče uvodoma ugotavlja, da sta bila v konkretni zadevi med istima strankama izdana dva sklepa o izvršbi, in sicer sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani, opr. št. VL 70440/2010 z dne 25.05.2010, v korist L. d.d. in zoper M. d.o.o. Ljubljana kot dolžnico, zaradi prisilne uveljavitve terjatve v višini 13.656,00 EUR s pp ter naknadno sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani, opr. št. VL 81736/2010 z dne 15.06.2010, v korist M. d.o.o. kot upnice in zoper dolžnico L. d.d., zaradi prisilne uveljavitve terjatve v višini 4.446,03 EUR s pp. Po vložitvi obrazloženih ugovorov in razveljavitvi obeh sklepov o izvršbi v dovolilnem delu, je o zahtevkih v pravnem postopku odločalo sodišče prve stopnje, in sicer je obe zadevi v skladu s 300. členom Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) združilo v skupno obravnavanje in tudi izdalo skupno sodno odločbo. Zaradi lažjega razumevanja in večje preglednosti bo višje sodišče v nadaljevanju M. d.o.o. (tožečo stranko iz spisa opr. št. XIV Pg 4445/2010) označevalo kot tožečo stranko, L. d.d. (tožečo stranko iz pridruženega spisa opr. št. XIV Pg 4797/2010) pa kot toženo stranko.

6. Razmerje med strankama temelji na podjemni pogodbi št. 76/22024/1300, sklenjeni dne 08.08.2007 (v nadaljevanju Pogodba), s katero je tožena stranka L. d.d. kot naročnik oddala tožeči stranki M. d.d. kot izvajalcu izvedbo tlakarskih del – podi TA po sistemu E ter dobavo in montažo opreme na objektu: Igralniški hotel J. Nadalje ni sporno, da so bila dela s strani izvajalca v celoti izvedena in tudi prevzeta s strani naročnika (primopredajni zapisnik). Za opravljena dela je tožnica toženi stranki izstavila račun z dne 12.10.2007 v znesku 24.248,84 EUR, od tega je ostalo neplačanih še 4.447,03 EUR (vtoževana terjatev). Odškodninski zahtevek tožene stranke pa se nanaša na škodo zaradi odprave napak na vgrajenem lesu, ki so se pojavile in postale vidne v teku garancijskega roka in ki jih je bila tožena stranka zaradi zavrnitve reklamacije s strani tožnice prisiljena odpraviti sama, z ustreznim angažiranjem drugega izvajalca. Strošek omenjenega izvajalca oz. odprave napak, po računu št. 11-2009, ki se glasi na znesek 13.656,00 EUR, vtožuje v tem postopku tožena stranka.

7. Sodišče prve stopnje je pri odločanju o utemeljenosti tožničinega zahtevka zoper toženko uporabilo materialnopravno določbo 625. člena Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju OZ), ki v prvem odstavku določa, da je podjemnik dolžan opozoriti naročnika na napake materiala, ki mu ga je naročnik izročil, kar jih je opazil ali moral opaziti, ker sicer odgovarja za škodo. Ker je sodišče po izvedenem dokaznem postopku ugotovilo, da je tožnica toženo stranko kot naročnika pravilno opozorila, da izbrana vrsta lesa in način

polaganja ne ustrezata objektu oz. terasi ob bazenu, zaradi prevelike obremenitve, s čimer je bilo zadoščeno pojasnilni obveznosti v smislu 625. člena, je zahtevku tožnice ugodilo.

8. Zoper to odločitev sodišča prve stopnje uvodoma tožena stranka kot pritožnica navaja, da je materialnopravno zmotno izhodišče prvostopenjskega sodišča, ki je izključilo odgovornost tožnice za pomanjkljivosti, ki naj bi izvirale iz napak materiala (naročenega lesa) in ki je posledica napačne dokazne ocene, da je bila tožena stranka obveščena, da je naročeni les neprimeren za namen poda okoli bazena. Po oceni pritožnice tožnica sploh ni poznala materiala in ni vedela, kako se bo ta obnašal (čeprav bi to morala vedeti), zato tudi ni mogla toženko pravilno opozoriti. Opozorila je le, da material ni najprimernejši, ni pa izrecno povedala, zakaj ne oz. je opozorila na povsem drug vzrok neprimernosti.

9. Višje sodišče z omenjenim pritožbenim očitkom ne soglaša in pritruje zaključkom prvostopenjskega sodišča o izpolnjeni pojasnilni obveznosti tožnice. Podjemnikova pojasnilna obveznost obsega obveznost opozoriti naročnika na vse okoliščine v zvezi z opravljanjem posla, ki lahko vplivajo na uspešno uresničitev tistih naročnikovih interesov, za katere podjemnik ve oz. bi zanje moral vedeti, če bi ravnal z ustrezno profesionalno skrbnostjo, in mu pojasniti, kakšen vpliv imajo lahko te okoliščine na uresničitev njegovih interesov(1). Med pojasnilno obveznost nedvomno sodi obveznost opozorila podjemnika na napake materiala, pri čemer o *napakah* govorimo tudi v primerih, ko material glede na značilnosti ni primeren za namen, za katerega naj bi se uporabil, torej za izdelavo konkretne stvari, ki je predmet podjemne pogodbe. Omenjeno je po oceni višjega sodišča bistvenega pomena za presojo konkretnega primera, saj naročeni material (ta) in način polaganja (e) očitno ni ustrezal terenu oz. objektu, t.j. zunanji terasi ob bazenu, javni površini, kjer je velika frekventnost ljudi. Tako priča M. P. kot R. P., ki zastopata tožečo stranko, sta potrdila, da je bila tožena stranka na omenjene neprimerne lastnosti naročenega materiala opozorjena, slednje pa je potrdila tudi priča K., čeprav je dodal, da konkretni razlogi neprimernosti niso bili pojasnjeni. Višje sodišče sledi dokazni oceni sodišča prve stopnje, ki je jasno in prepričljivo pojasnilo, zakaj je izpovedbo priče R. P. štelo za verodostojno in ji dalo prednost pred izjavo priče K. (glede vsebine opozorila). Izjava priče M. P., da so bili tudi sami razočarani, še ne pomeni strokovne neusposobljenosti oz. pomanjkanja profesionalne skrbnosti, na kar nakazuje toženka, temveč je potrebno izjavo razumeti v kontekstu, v katerem je bila podana, t.j. obrazložitvi pripravljenosti sanacije, zaradi dobrih odnosov med strankama.

10. Višje sodišče ob tem še dodaja, da ne drži pritožbene navedbe, da je bil edini problem lesa le sonce in vročina. Priča K., ki je sestavil poročilo, je sicer res povedal, da so sonce in vročina največji sovražnik lesa, toda omenjeno velja generalno, gre za splošno zakonitost, ki jo je potrebno upoštevati pri vzdrževanju lesa, ni pa to izključujoč razlog za napake lesa tipa teak azija, do katerih je prišlo v konkretnem primeru. Ista priča je namreč glede konkretnega lesa povedala, da gre za notranji les, ki ni primeren za zunanjo uporabo oz. ki ni bil primeren za namen, za katerega je bil položen, t.j. za hojo ob bazenu. Iz izpovedb obeh prič P. jasno sledi, da je bila ta *napaka* (neprimernost za zunanjo, vlažno in javno podlago) naročniku večkrat izpostavljena. Z omenjenim opozorilom je tožnica po oceni višjega sodišča zadostila svoji pojasnilni obveznosti. Pretirano bi bilo zahtevati, da bi morala tožnica opozoriti na prav vsako, še najmanjšo, malo verjetno napako, ki bi se utegnila pojaviti na materialu, upoštevajoč med drugim tudi dejstvo, da je toženka profesionalna oseba, ki se na tovrstne materiale spozna. Nadalje celo priča O. kot izvršni direktor toženke priznava, da je bil les t. a. material, ki ga je investitor izrecno želel. Tudi K. kot vodja projekta je povedal, da je investitor vztrajal na prvotno izbranem materialu, kar po oceni višjega sodišča očitno kaže na določeno neomajnost in vztrajanje investitorja (in posledično toženke) na materialu, ne glede na opozorjene napake.

11. Naročnik, ki ga je podjemnik pravilno opozoril na posledice uporabe materiala z *napakami* za lastnosti izdelane stvari, vendar slednji kljub temu vztraja na takem materialu, s tem v celoti prevzame tveganje,

povezano s takšno odločitvijo, torej konkretno, da je prišlo do izpadajočih in gnilih grč, razpokanosti, zavitosti, zakrivljenosti itd. Ker je tožničina odgovornost za napake materiala in s tem za napake izdelane končne stvari izključena, in ker ni sporno, da so bila vsa dela po Pogodbi izvedena, je tožeča stranka upravičena do celotnega zneska po računu, torej tudi do neplačane razlike v znesku 4.447,03 EUR.

12. Višje sodišče je v nadaljevanju obravnavalo zahtevek tožene stranke zoper tožečo stranko, zaradi povrnitve zneska v višini 9.209,97 EUR, ki predstavlja razliko med škodo, ki je nastala toženki zaradi odprave ugotovljenih napak, in terjatvijo tožeče stranke (zadržana sredstva v višini 4.447,03 EUR).

13. Pritožnica zatrjuje, da je tožnica vse do 14.5.2009 zavračala možnost sanacije napake ter ni odreagirala takoj, ko jo je tožena stranka dne 21.04.2009 z dopisom pozvala k ustreznemu reševanju reklamacije. Četudi je kasneje tožnica ponudila sodelovanje, pa je bilo takrat za investitorja zaradi prihajajoče kopalne sezone že prepozno. V kolikor bi tožnica odreagirala takoj, bi vso sanacijo lahko opravila pred rokom 08.05.2009, ki ga je postavil investitor toženki in toženka tožnici. Ker se prvostopenjsko sodišče do omenjenega ni opredelilo, naj bi izpodbijana sodba po mnenju tožene stranke ne imela razlogov o odločilnih dejstvih, dejansko stanje pa naj bi ostalo zmotno in nepopolno ugotovljeno.

14. Neutemeljen je pritožbeni očitek, da se sodišče prve stopnje ni opredelilo do navedb tožene stranke glede domnevnega končnega roka in zatrjevanega zavračanja reklamacije s strani tožnice, zaradi česar naj bi zagrešilo absolutno bistveno kršitev določb pravnega postopka iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. Prvostopenjsko sodišče v zvezi s pripravljenostjo tožnice opraviti sanacijo kot bistvene izpostavi okoliščine, da je tožnica že rezervirala nov material, da so bili poslovni odnosi med strankama sicer vedno dobri in korektni in da je na jasno in nedvoumno voljo tožnice mogoče sklepati iz pisne korespondence ter izpovedi zaslišanih prič. Sodišče prav tako obrazloži, zakaj logično skrajni rok ni mogel biti 08.05.2009, kot trdi toženka in zakaj šteje, da toženka tožnici ni omogočila primerne roka za odpravo napake, kar je sicer podjemnikova zakonsko določena pravica. Dokazna ocena prvostopenjskega sodišča je vestna, skrbna in analitično sintetična; skladna 8. členu ZPP, ki določa, da o tem, katere dejstva šteje za dokazana, sodišče odloči po svojem prepričanju, na podlagi vestne in skrbne presoje vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka. Razlogi sodbe so v tem delu tudi jasni, zato je preizkus sodbe mogoč.

15. Tudi sicer višje sodišče ugotavlja, da odškodninski zahtevek tožene stranke zoper tožnico materialnopravno ni utemeljen. Glede na 637. člen OZ naročnik sicer lahko zahteva od podjemnika, da napako (na katero je naročnik podjemnika pravilno obvestil) odpravi in mu s tem namenom določi primeren rok; naročnik pa je upravičen tudi do povračila škode, ki mu je zaradi tega nastala. Vendar pa je višje sodišče potrdilo zaključek sodišča prve stopnje, da odgovornost tožnice za napake materiala (in s tem za stvarne napake končnega izdelka) ni podana. Če kljub opozorilu na neprimernost materiala naročnik vztraja, da podjemnik izdela stvar iz materiala z *napakami*, nastane podoben položaj kot v primeru, če oškodovanec privoli v nastanek škode (napake opravljenega posla). Tožena stranka mora tako dejansko sama nositi nastalo škodo in je pripravljenost tožnice, da sama brezplačno opravi sanacijo mogoče razumeti kot izraz njene volje pomagati toženi stranki v upanju na ohranitev dobrih poslovnih odnosov in v utrditev lastnega poslovnega ugleda. Ob tem višje sodišče še dodaja, da pravno-poslovni odnos L. d.d. do konkretnega investitorja ni predmet tega postopka.

16. Višje sodišče je s tem odgovorilo na pritožbene trditve, za katere je ocenilo, da so bile pomembne pri presoji pravilnosti izpodbijane sodbe (prvi odstavek 360. člena ZPP). Ker jih je kot neutemeljene zavrnilo in ker ni ugotovilo nobene bistvene kršitve določb postopka, na katere pazi po uradni dolžnosti (drugi odstavek

350. člena ZPP), je materialnopravno pravilno sodbo sodišča prve stopnje potrdilo (353. člen ZPP).

17. Izrek o pritožbenih stroških temelji na določilu prvega odstavka 165. člena in prvega odstavka 154. člena ZPP. Tožena stranka s pritožbo ni uspela, zato mora glede na načelo uspeha sama nositi svoje stroške pritožbenega postopka.

(1) Plavšak, Juhart, Podgoršek, Kranjc, Ilovar Gradišar, Zabel, Možina: Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2004, str. 774.

Datum zadnje spremembe: 13.03.2015